Dr Mariusz Ruszel
Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza
mruszel@prz.edu.pl

POLITYKA ENERGETYCZNA UNII EUROPEJSKIEJ – FILARY I PERSPEKTYWA ROZWOJU RZESZÓW, 25–26 KWIETNIA 2016 R.

W dniach 25–26 kwietnia 2016 r. odbyła się na Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Polityka energetyczna UE – filary i perspektywa rozwoju*, która została zorganizowana przez Instytut Polityki Energetycznej im. Ignacego Łukasiewicza, Katedrę Ekonomii Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza oraz Studenckie Koło Naukowego „Eurointegracja". Konferencja została objęta honorowym patronatem: Ministra Energii, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Prezydenta Miasta Rzeszowa, Wojewody Podkarpackiego, Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz Rektora Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza.

Pierwszego dnia konferencji odbyły się trzy panele plenarne oraz miało miejsce wystąpienie głównego gościa Michała Kurtyki – podsekretarza stanu w Ministerstwie Energii. Konferencję rozpoczęto panelem *Bezpieczeństwo energetyczne – aspekty polityczne*, który moderowany był przez prof. dr hab. Piotra Mickiewicza z Akademii Marynarki Wojennej im. Obrońców Westerplatte w Gdyni. Podkreślił on, że *politykę energetyczną należy budować w sposób ewolucyjny, uwzględniając grupę determinantów o charakterze techniczno-ekonomicznym oraz polityczno-instytucjonalnym. Skorelowanie tych dwóch płaszczyzn pozwala stworzyć narzędzia oddziaływania politycznego do takiej modernizacji i transformacji sektora energetycznego, aby pełnił on rolę służebną dla całej gospodarki*. Doktor hab. Jacek Reginia-Zacharski z Uniwersytetu Łódzkiego wskazał, że *surowce naturalne były w przeszłości i będą w przyszłości używane jako narzędzie lub cele w wojnie, ewentualnie jako cele strategiczne, o które warto walczyć*. Paweł Turowski z Biura Bezpieczeństwa Narodowego przedstawił South Stream jako przykład gry informacyjnej. Podkreślił on, że był to projekt do *gry politycznej z Ukrainą, blokowania Południowego Korytarza Energetycznego, dominacji gazowej na Bałkanach w Europie Środkowo-Wschodniej, nacisku politycznego na rządy państw regionu, wspierania interesów politycznych Rosji w regionie*. Doktor hab. Paweł Borkowski z Uniwersytetu Warszawskiego wskazał, że *mamy do czynienia dzisiaj z politykami, które zaczynają różnicować pomiędzy centrum a peryferiami*. Doktor Mariusz Ruszel z Politechniki Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza zaznaczył, że *polityka energetyczna jest grą interesów, w której wykorzystuje się instrumenty formalne oraz nieformalne*. Panel ten zakończył się wystąpieniem Michała Kurtyki, podsekretarza stanu w Ministerstwie Energii, który odniósł się do *dyskusji toczącej*

się wokół przyszłości polityki energetycznej na forum UE i modeli obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich. Podkreślił, że Ministerstwo Energii poszukując efektywnych rozwiązań w tym obszarze z uwagą odnosi się do doświadczeń naszych europejskich partnerów. – *Trudno dziś mówić o uniwersalnej ścieżce prowadzącej do osiągnięcia unijnych celów klimatycznych w ramach zobowiązań krajowych, która byłaby wspólna dla wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej*. Zwrócił uwagę, że punktem wyjścia do dyskusji na ten temat powinno być określenie warunków brzegowych proponowanych zmian. – *Powinny one uwzględniać zarówno polską strukturę wytwarzania energii, stan techniczny krajowego systemu przesyłowego, uwarunkowania geograficzne i geopolityczne jak również stan dojrzałości rozwoju technologii i ograniczenia techniczne*[1].

Drugi panel plenarny *Transformacja polskiego sektora energii* moderowany był przez dra Mariusza Ruszela z Politechniki Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza. Podkreślił on, że *transformacja to również zmiana w sposobie myślenia o sektorze energetycznym*. Olgierd Dziekoński, ekspert w zakresie gospodarki lokalnej i samorządności zaznaczył, że należy *zacząć bilansować system energetyczny w mniejszych obszarach*. Tym bardziej, że, jak podkreślił Dawid Cycoń, prezes ML System *są tworzone technologie, dzięki którym tak naprawdę Polska ma szansę stać się liderem, takim faktycznym, rzeczywistym liderem kiedyś fotowoltaiki światowej*. Postęp technologiczny stanowi szansę na unowocześnienie sektora energetycznego. Jak zauważył Michał Smyk, dyrektor Departamentu Strategii PGE Polskiej Grupy Energetycznej *nowe techniki i technologie zastępują stare, ale czasami te stare techniki, technologie mogą jeszcze wrócić do gry i okazać się bardzo, bardzo przydatne*. Ireneusz Łazor, prezes Towarowej Giełdy Energii przypomniał, że ważne jest *zróżnicowanie dostawców i zapewnienie nieprzerwalnych dostaw nośników energii po akceptowalnej cenie*. Jednakże, jak zauważył Paweł Turowski z Biura Bezpieczeństwa Narodowego, *jeżeli będziemy kupowali gaz z Niemiec, Czech i Słowacji, to nie zrealizujemy jednego z elementów strategii*. W podsumowaniu tego panelu wystąpił wiceminister M. Kurtyka, który podkreślił, że istotną rolę ma potencjał naukowo-badawczy. Zaznaczył, że nie zawsze cena energii odzwierciedla jej koszty. Istotna jest również technologia, rozumiana, jako nowy model biznesowy, inny sposób użycia istniejącej technologii. Uczestnicy dyskusji zgodzili się, że transformacja energetyczna musi wzmacniać konkurencyjność polskiego sektora energetycznego, a także całej gospodarki. Wymaga to określenia długoterminowej strategii, która uwzględniać będzie w szczególności innowacyjność sektora energii oraz jego bezpieczeństwo.

Trzeci panel plenarny *Konkurencyjność polskiego sektora energetycznego wobec globalnych trendów gospodarczych* moderowany był przez Wojciecha Jakóbika, redaktora naczelnego BiznesAlert. Jako pierwszy wystąpił Maciej Kołaczkowski z Lead Oil & Gas Industry, World Economic Forum, który podkreślił, że *to, co dwa lata temu wydawało się zupełnie niemożliwe i poza dyskusją, dzisiaj jest możliwe. Wszyscy szukają elastycznych rozwiązań, wszyscy walczą o rynki zbytu*. Dodał również, że *Polska ma stosunkowo*

[1] *Wiceminister Kurtyka o kierunkach transformacji energetycznej*, http://www.mg.gov.pl/node/25977 [dostęp: 04.07.2016].

duże zasoby konwencjonalne. Mówi się, że ma duże zasoby niekonwencjonalne. Polska może teraz myśleć o aktywnej polityce. Dyrektor Departamentu Strategii i Regulacji Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa, Piotr Szlagowski zauważył, że *z perspektywy całego rynku, to, co jest ważne to mieć możliwość wyboru*. Dodał, że jeżeli mamy trendy globalne, to również na rynku lokalnym należy się wobec nich ustosunkować. Marek Balcer, prezes Geotermii Mazowieckiej, przypomniał potencjał energetyki geotermalnej. Wskazał, że *dzisiaj w sposób odpowiedzialny można mówić, że energię geotermalną można zamienić na energię cieplną i,* że może ona w naszym kraju wziąć udział w modernizacji systemów ciepłowniczych, w miastach. Mariusz Mielczarek, dyrektor ds. sektora publicznego w Europie Centralnej i Wschodniej General Electric, podkreślił, że *zwiększony udział odnawialnych źródeł energii i szeroko pojęta cyfryzacja, wyznaczą nam przyszłość w elektroenergetyce w kolejnych dekadach*. Natomiast Daniel Borsucki, dyrektor w Katowickim Holdingu Węglowym, wskazał na szanse węgla w europejskiej energetyce. Podkreślał, że w polityce klimatycznej, która narzuca promocje odnawialnych źródeł, panuje wiele dogmatów, których demaskowanie pozwoli na prężny rozwój czystych technologii węglowych. Uczestnicy panelu zgodzili się, że branżę energetyczną czeka modernizacja, która będzie kosztować, a to powoduje, że niezbędne jest wsparcie państwa.

Drugiego dnia konferencji odbyły się następujące panele tematyczne: *Bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej* (moderator: dr hab. inż. Adam Szurlej z Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie), *Bezpieczeństwo energetyczne Polski* (moderator: dr hab. Tomasz Młynarski z Uniwersytet Jagiellońskiego), *Transformacja sektora energii w państwach UE* (moderator: dr Mariusz Ruszel z Politechniki Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza), *Efektywność energetyczna* (moderator: dr hab. inż. Stanisław Gędek, prof. PRz), *Aspekty ekonomiczne i rynek energii* (moderator: dr inż. Michał Wierzbowski, reprezentujący Politechnikę Łódzką oraz Departament Analiz Strategicznych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów), *Odnawialne źródła energii* (moderator: dr inż. Grzegorz Bartnicki z Politechniki Wrocławskiej).

Drugiego dnia konferencji zwrócono uwagę, że podstawą bezpieczeństwa energetycznego UE są regulacje prawne. Natomiast ich odpowiednie wykorzystanie może zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne Polski. Przechodzenie z paliw kopalnych do odnawialnych powinno odbywać się stopniowo, gdyż fundamentem bezpieczeństwa energetycznego Polski pozostanie węgiel. W panelu dotyczącym bezpieczeństwa energetycznego UE podkreślono, że istotnym aspektem jest kwestia ceny gazu ziemnego. Od 2009 r. przeciwko Polsce trwa postępowanie, które prowadzi Komisja Europejska w sprawie regulowanych cen gazu ziemnego. Paneliści podkreślili, że projekt nowelizacji Prawa energetycznego z kwietnia 2016 r., który zakłada odejście od obowiązku taryfowego już w 2017 r. dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych w 2024 r., może być istotnym działaniem w stronę pełnej liberalizacji polskiego rynku gazu ziemnego. Wskazano również, że Federacja Rosyjska, będąca jednym z głównych dostawców gazu ziemnego, traktuje politykę cenową jako instrument wywierania wpływu na poszczególne państwa unijne. Obecnie Rosja jest w nowej sytuacji, gdyż na rynku gazowym występuje nadpodaż gazu ziemnego, na co istotny wpływ ma globalny rozwój rynku

LNG. Jednocześnie na poziomie unijnym rozwijany jest projekt Unii Energetycznej, a jego ocena będzie zasadniejsza po wdrożeniu nowych mechanizmów antykryzysowych (transparentność umów gazowych – oceny będzie dokonywać Komisja Europejska *ex-ante*). Dyskutowano również o efektywności energetycznej, aspektach ekonomicznych i roli odnawialnych źródeł energii. Podkreślono, że największymi konsumentami energii są w ujęciu branżowym: transport, przemysł, gospodarstwa domowe oraz sektor usług. Podkreślono, że istotne jest wspieranie innowacyjności w taki sposób, aby polskie podmioty sektora energetycznego skutecznie włączały się w rywalizację innowacyjną w skali europejskiej i globalnej. Z przeprowadzonych podczas konferencji debat wynika, że istnieje silna potrzeba kontynuacji dyskusji z udziałem środowiska akademickiego, ekspertów, przedstawicieli administracji publicznej oraz branży energetycznej na tematy związane z polityką energetyczną.

W skład komitetu naukowego konferencji weszli cenieni profesorowie, pracownicy naukowo-badawczy oraz eksperci branżowi reprezentujący takie ośrodki jak: Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Akademia Obrony Narodowej, Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Uniwersytet Warszawski, Collegium Civitas w Warszawie, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Jagielloński.

W konferencji wzięło udział 105 uczestników, blisko 250 studentów oraz 187 internautów. Ponadto transmisję na żywo konferencji na kanałach telewizji internetowej Grupy medialnej *Rzeszownazywo* oglądało 3804 użytkowników Internetu. Wszystkie panele Konferencji można obejrzeć na kanale Instytutu Polityki Energetycznej im. I. Łukasiewicza: https://www.youtube.com/channel/UCbTNxMMts_5TZGZG26xkjHQ.

Partnerem głównym konferencji była PGE Polska Grupa Energetyczna. Sponsorami wspierającymi byli: PGNiG, Towarowa Giełda Energii, Gaz-System, Geotermia Mazowiecka, Fakro, ML System. Patronat medialny konferencji objęły: TVP3 Rzeszów, Polskie Radio Rzeszów, „Gazeta Finansowa", „Nowa Energia", „Czysta Energia", „Napędy i Sterowanie", Gazeta Codzienna „Nowiny", BiznesAlert.pl, WysokieNapiecie.pl, Centrum Informacji Rynku Energii (Cire.pl), GospodarkaPodkarpacka.pl, Pomia.pl, Rynek Energii Odnawialnej (Reo.pl), Inzynieria.com, Grupa medialna Rzeszownazywo.pl.